

2024Z12075

Vragen van de leden **Joseph** en **Omtzigt** (beiden Nieuw Sociaal Contract) aan de Minister voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *uitingen van de AFM over verkeerde pensioenverwachtingen als gevolg van een «rentedip» in de modelberekeningen* (ingezonden 18 juli 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met de uiting van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) «Communiceer zorgvuldig aan bijna gepensioneerden over pensioenafwijking door «rentedip»»?¹

Vraag 2

Kunt u voor de eenjaars-, tienjaars- en de twintigjaarsrente in het eerste en tweede kwartaal van 2024 de ontwikkeling van de rente in de eerste dertig jaar weergeven, waarbij gekeken wordt naar de mediaan op basis van 20.000 scenario's in de P-set?

Vraag 3

Bent u het ermee eens dat de in de vorige vraag waargenomen rentedip na een jaar geen realistische marktverwachting is? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat pensioenfondsen voor bijvoorbeeld herstelplannen een andere, ook door de wet voorgeschreven methode om de rentetermijnstructuur voor de toekomst te «voorspellen» gebruiken, namelijk door de toekomstige rentetermijnstructuur af te leiden uit de actuele renterentetermijnstructuur op basis van de forwards?

Vraag 5

Kunt u de verwachte (mediane) rentetermijnstructuur na één jaar in de P-scenariosets weergeven (wederom op basis van 20.000 scenario's van het eerste en tweede kwartaal van 2024 tot en met een looptijd van dertig jaar) en de verwachte rentetermijnstructuur na één jaar afgeleid uit de actuele rentecurve op basis van de forwards (voor het eerste en tweede kwartaal van 2024) in dezelfde grafiek neerzetten?

¹ AFM, 9 juli 2024, «Communiceer zorgvuldig aan bijna-gepensioneerden over pensioenafwijking door «rentedip»», (<https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2024/juli/tb-bijna-gepensioneerden-rentedip>).

Vraag 6

Hoe verklaart u de enorme verschillen tussen de verwachte rentetermijnstructuren na één jaar in de vorige vraag? Deelt u de mening dat zo'n enorm verschil tussen marktverwachtingen in de rentetermijnstructuren, die beiden voor verschillende wettelijke toepassingen zijn voorgeschreven, opmerkelijk is en zal resulteren in totaal andere verwachte pensioenbedragen?

Vraag 7

Verwacht u dat er op basis van de economische scenariosets, zoals in vraag 2, realistische verwachte pensioenbedragen resulteren voor bijna-gepensioneerden? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Vraag 8

Realiseert u zich dat de pensioenbedragen zoals benoemd in de vorige vraag onderdeel uitmaken van wettelijk verplichte pensioencommunicatie, waaronder het transitieoverzicht waarin deelnemers inzicht krijgen in hun pensioen voor en na de transitie naar één van de nieuwe pensioencontracten onder de Wet toekomst pensioenen?

Vraag 9

Bent u ermee bekend dat het Actuarieel Genootschap en verschillende pensioenexperts in position papers en in de media aangeven dat de inschatting van de pensioenuitkering voor bijna-gepensioneerden in verwachting niet klopt en aangeven dat de pensioenuitkering zomaar 8% verkeerd kan worden ingeschat?²

Vraag 10

Bent u het ermee eens dat deze verkeerde verwachting in de komende jaren naar mogelijk enkele honderdduizenden mensen gestuurd wordt indien er niets aan de huidige berekening van de scenariosets gewijzigd wordt?

Vraag 11

Kunt u bevestigen dat de AFM schrijft «Uit signalen die wij hebben ontvangen blijkt dat ook bijna-gepensioneerden mogelijk verkeerde verwachtingen kunnen krijgen door de scenariobedragen» en «Mogelijk nemen deelnemers beslissingen op basis van de informatie die aan hen is verstrekt via het transitieoverzicht, bijvoorbeeld over het uitstellen van het pensioen»?

Vraag 12

Deelt u de zorgen van de AFM dat deelnemers mogelijk verkeerde verwachtingen kunnen krijgen door de scenariobedragen? Zo ja, wat gaat u doen vanuit uw verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat deelnemers wel de juiste verwachtingen krijgen? En zo nee, waarom niet?

Vraag 13

Deelt u de zorgen van pensioenexperts in de media dat deelnemers mogelijk verkeerde beslissingen kunnen nemen op basis van de verkeerd voorgespiegelde pensioenverwachtingen? Zo ja, wat gaat u doen vanuit uw verantwoordelijkheid om dit te voorkomen? En zo nee, waarom niet?

Vraag 14

Kunt u, gezien de AFM in haar uiting oproept om de communicatie aan bijna-gepensioneerden zorgvuldig aan te pakken en te zorgen dat deelnemers realistische verwachtingen hebben, een voorbeeld geven hoe deze zorgvuldige communicatie er uit zou kunnen zien waarbij ook gebruik wordt gemaakt

² De Nieuws BV, 12 juli 2024, «Voorspeld pensioenvermogen klopt vaak niet», (<https://www.nporadio1.nl/fragmenten/de-nieuws-bv/9c8116fe-fd17-40a2-bb94-220f59c6ab10/2024-07-12-voorspeld-pensioenvermogen-klopt-vaak-niet#>); Koninklijk Actuarieel Genootschap, 12 juni 2024, position paper ten behoeve van rondetafelgesprek «Pensioenen – governance, koopkracht en communicatie», Kamerstuk 2024Z10519, (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024Z10519&did=2024D24790>). Confident BV, 10 mei 2024, «De noodzakelijke aanpassingen van de scenariosets voor een goede pensioencommunicatie», (<https://www.confidentbv.nl/wp-content/uploads/20240510-De-noodzakelijke-aanpassingen-van-de-scenarioset-voor-een-goede-pensioencommunicatie-1.pdf>).

van voorgeschreven scenariobedragen die volgens experts naar verwachting 8% verkeerd zijn ingeschat?

Vraag 15

Bent u het ermee eens dat deze verkeerde pensioenverwachtingen kunnen leiden tot een onnodig en ongewenst verlies in vertrouwen in het nieuwe pensioenstelsel?

Vraag 16

Realiseert u zich dat de rentedip – naast invloed op pensioencommunicatie – ook invloed heeft op alle transitieberekeningen die met de voorgeschreven economische scenario'sets worden gemaakt, waaronder de beoordeling van de evenwichtigheid en de bepaling van en de toetsing van de risicohouding?

Vraag 17

Bent u ermee bekend dat de rentedip er volgens pensioenexperts in de praktijk voor kan zorgen dat bijna gepensioneerden duizenden extra euro's toezegging krijgen als compensatie?³ Kunt u daarop reflecteren en aangeven in hoeverre u dit evenwichtig vindt?

Vraag 18

Bent u op de hoogte van de eerder geuite zorgen van de AFM dat scenario-bedragen voor jonge deelnemers mogelijk onrealistische verwachtingen kunnen wekken?⁴ Wat vindt u ervan dat er nu weer een nieuwe zorg met betrekking tot de scenario-bedragen bij is gekomen en welke gevolgen gaat u daaraan verbinden?

Vraag 19

Bent u ermee bekend dat het Actuarieel Genootschap op 12 juni 2024⁵, naast de problemen met scenario-bedragen voor jongere deelnemers en voor bijna gepensioneerden ook aangeeft dat er met de economische scenario'sets geen goede vergelijking kan worden gemaakt tussen de huidige pensioen(uitkerings-)overeenkomsten en de nieuwe pensioen(premie-)overeenkomsten, en kunt u hierop reflecteren en aangeven wat u hiermee vanuit uw verantwoordelijkheid gaat doen?

Vraag 20

Bent u ermee bekend dat het Actuarieel Genootschap daarnaast aangeeft dat de rekentechnische uitgangspunten in de uniforme pensioenoverzichten (UPO's) van de huidige premieregelingen ongeschikt zijn voor communicatie in de nieuwe regelingen en kunt u op deze constatering reflecteren en aangeven wat u hiermee vanuit uw verantwoordelijkheid gaat doen?

Vraag 21

Bent u bereid om op korte termijn opnieuw naar de economische scenario'sets en het toepassingsbereik van deze economische scenario'sets te kijken om daarmee onder meer de bovengenoemde en andere bekende problemen op te lossen en zo eventuele schade zoveel mogelijk te beperken? Zo nee, waarom niet?

Vraag 22

Kunt u de vragen één voor één beantwoorden, waarbij de antwoorden volledig zijn uitgeschreven zodat een lezer ze kan begrijpen, zonder verwijzingen naar andere bronnen op te hoeven zoeken?

³ <https://pensioenpro.nl/rentedip-scenariosets-verstoort-compensatie-doorsneesystematiek/>, Mensen straks mogelijk onjuist geïnformeerd over hoogte pensioen: «Doet vertrouwen geen goed» | Geld | Telegraaf.nl 11 juli 2024

⁴ AFM, 20 december 2023, «Platform Pensioentransitie», (https://www.afm.nl/~/_/profmedia/files/doelgroepen/pensioenuitvoerders/2023/verslag-platform-pensioentransitie-20-december-2023.pdf).

⁵ Koninklijk Actuarieel Genootschap, 12 juni 2024, position paper ten behoeve van rondetafelgesprek «Pensioenen – governance, koopkracht en communicatie», Kamerstuk 2024Z10519, (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024Z10519&did=2024D24790>).

Vraag 23
Kunt u de vragen beantwoorden binnen drie weken?